

پژوهش صرفی شماره ۶

ضبط‌های مختلف «کلمه»

عنوان «کلمه» در زبان عربی ضبط‌ها و قرائت‌های متنوعی به شرح ذیل دارد:

❖ الْكَلِمَةُ ← به فتح کاف و کسر لام (لغت فصیح و اهل حجاز و قرآن کریم هم به همین لغت نازل شده است).

❖ الْكَلِمَةُ ← به کسر کاف و سکون لام (لغت قبیلہ بنی تمیم)

❖ الْكَلِمَةُ ← به فتح کاف و سکون لام (جوهری بدون نسبت دادن به قبیلہ‌ای آن را ذکر کرده است)^۱

ابن مالک درباره کلمه و اقسام آن چنین سروده است:

وَ اسْمٌ وَ فِعْلٌ ثُمَّ حَرْفُ الْكَلِمِ
وَ كَلِمَةٌ بِهَا كَلَامٌ قَدْ يُؤَمَّ

كَلَامُنَا لَفْظٌ مُفِيدٌ كَأَسْتَقِمُ
وَ أَحَدُهُ كَلِمَةٌ وَ الْقَوْلُ عَمٌّ

تهیه و تنظیم: محسن زارع پور

مدرسه علمیه معصومیه (سلام الله علیها)، سال تحصیلی ۹۳-۱۳۹۲

تکثیر این مجموعه بلا مانع است. پیشنهادات و انتقادات خود را در پایگاه علم صرف مطرح کنید.

پایگاه علم صرف www.tasrif.blog.ir

www.rashad.mihanmail.ir

۰۹۱۲۴۵۱۵۲۹۳

۱. ازهری، محمد بن أحمد، تهذیب اللغة؛ ج ۱۰؛ ص ۱۴۷: «الکَلِمَةُ: لُغَةٌ تَمِيمِيَّةٌ، وَ الْكَلِمَةُ: لُغَةٌ حِجَازِيَّةٌ»؛ جوهری، اسماعیل بن حماد، الصحاح؛ ج ۵؛ ص ۲۰۲۳: «وَ تَمِيمٌ يَقُولُ: هِيَ كَلِمَةٌ بِكسر الكاف. وَ حكى الفراء فيها ثلاث لغات: كَلِمَةٌ، وَ كَلِمَةٌ، وَ كَلِمَةٌ، مثل كَبِدٍ وَ كَبِدٍ وَ كَبِدٍ، وَ وَرَقٍ وَ وَرَقٍ.»